

Postanowienie z dnia 12 maja 2005 r.

III SPP 76/05

Celem skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki jest przeciwdziałanie przewlekłości w czasie trwania postępowania.

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2005 r. sprawy ze skargi Zbigniewa K. na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w Poznaniu [...]

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Zbigniew K. wniósł 15 marca 2005 r., sporządzoną przez pełnomocnika będącego adwokatem, skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu skarga wpłynęła 18 marca 2005 r. Skarżący żądał stwierdzenia, że w sprawie, której skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania oraz zasądzenia na jego rzecz stosownej sumy pieniężnej z tego tytułu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wskazał sądu, któremu zarzuca przewlekłość postępowania. Jednakże w części skargi zatytułowanej „przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie” przedstawił w porządku chronologicznym, poczynawszy od 16 lutego 1993 r., tj. od dnia wniesienia powództwa, poszczególne czynności postępowań przed Sądem Rejonowym w Świnoujściu, Sądem Wojewódzkim (Okręgowym) w Szczecinie oraz przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu. Biorąc jednak pod uwagę to, że skarga

została zaadresowana do Sądu Najwyższego i została wniesiona w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym, należy przyjąć, że zarzut przewlekłości dotyczy postępowania przed tym właśnie Sądem. Zgodnie bowiem z art. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843, dalej jako „ustawa”) sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie (ust. 1), a jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy (ust. 2). Wobec tego, w braku jasnej deklaracji skarżącego, reprezentowanego przez fachowego pełnomocnika, Sąd Najwyższy nie może domniemywać ewentualnego zamiaru skarżącego złożenia skargi także na przewlekłość postępowania przed sądem lub sądami niższych instancji, tym bardziej, że, po pierwsze, nie byłby właściwy do jej rozpoznania w tym zakresie (art. 4 ust. 1 i 2), po drugie, ze względu na zakończenie w niniejszej sprawie postępowania przed sądami pierwszej instancji skarga na przewlekłość postępowania przed nimi byłaby spóźniona. Jak już bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy, postępowanie ze skargi na przewlekłość nie jest samodzielnym postępowaniem zmierzającym do stwierdzenia przewlekłości i ewentualnie zasądzenia z tego tytułu odpowiedniego odszkodowania (zadośćuczynienia). Jego celem jest przeciwdziałanie przewlekłości postępowania w trakcie jego trwania i ewentualne przyznanie „odpowiedniej sumy pieniężnej” jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 17 listopada 2004, III SPP 42/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 71). Sąd Najwyższy podkreślił również, że publicznoprawnym celem ustawy jest stworzenie realnego i skutecznego środka zapobiegającego przewlekłości postępowania, czyli takiego środka, którego funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu, (a więc „stworzenie mechanizmu prawnego wymuszającego rozpoznanie sprawy przez sąd”) (uchwała Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2005 r., III SPP 113/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 134 i uchwała Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2005 r., III SPP 115/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 135). Jest oczywiste, że osiągnięcie wskazanych celów skargi nie jest możliwe w stosunku do zakończonego postępowania przed sądem pierwszej instancji, w sytuacji gdy skarżący występuje ze skargą w toku postępowania przed sądem apelacyjnym. Taki wniosek znajduje także oparcie w postanowieniu z 18 lutego 2005 r., III SPP 19/05, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że ocena dokonywana przez sąd właściwy dla rozpozna-

nia skargi na przewlekłość postępowania nie odnosi się do wcześniejszych etapów postępowania w sprawie, które zostały już zakończone (zamknięte) w wyniku wydania stosownych orzeczeń, lecz jedynie do etapu postępowania przed tym sądem, przed którym postępowanie to nadal się toczy, jakkolwiek ocena terminowości i prawidłowości czynności podejmowanych przez sąd na tym (aktualnym) etapie postępowania powinna być dokonywana przy uwzględnieniu przebiegu i wyników także wszystkich wcześniejszych etapów postępowania w tej sprawie (art. 2 w związku z art. 12 ust. 2 i ust. 3 ustawy).

Odnośnie do postępowania przed Sądem Apelacyjnym należy stwierdzić, że akta z apelacją w niniejszej sprawie wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 13 kwietnia 2004 r. Termin rozprawy został wyznaczony na 21 września 2004 r. W tym też dniu Sąd Apelacyjny zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie wyroku do 5 października 2004 r. Ogłoszonym w tym dniu wyrokiem Sąd oddalił apelację. W dniu 8 października 2004 r. wpłynął wniosek powoda o doręczenie mu odpisu wyroku z uzasadnieniem, co nastąpiło 23 listopada 2004 r. Następnie 23 grudnia 2004 r. powód złożył kasację, której opis doręczono pozwanemu 2 lutego 2005 r. W dacie, kiedy było możliwe skierowanie sprawy do Sądu Najwyższego celem rozpoznania kasacji, tj. 18 marca 2005 r., do Sądu Apelacyjnego wpłynęła skarga powoda na przewlekłość postępowania.

W ocenie Sądu Najwyższego, opisane wyżej czynności podjęte przez Sąd Apelacyjny były terminowe i prawidłowe w związku z czym rozpoznanie sprawy przez ten Sąd nastąpiło bez nieuzasadnionej zwłoki. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy orzekł jak w sentencji.

=====